Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juan Ardanza Errasti

Elorrio, Bizkaia
(1927-2014)

Aurkibidea

Biografia

Aldape auzoko Maortua baserrian jaioa. Baserria erre egin zen 1971an eta etxe berria egin zuten leku berean. Aita etxekoa eta ama Berrioko Errasti baserrikoa. Sei neba-arrebaren artean bigarrena. Elorrioko herri-eskolan ibili zen txikitan. Gerra oso gertutik bizi izan zuen, beraien baserria Intxorta mendiaren magalean dago-eta. Aita, etxeko ganaduekin, Sopuertara joan zen gerra-denboran, eta neba-arreba guztiak etxean geratu ziren amarekin. Baserriko ohiko beharrez gain, Elorrioko zerrategi batean egin zuen lan bizi osoan. Ondo ezagutzen zituen basoko eta zerrategiko lanak.

Zintak

ELO-036

- **Proiektua**: Elorrioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin
- **Data**: 2010-07-09
- **Iraupena**: 89 min
- **Euskarria**: Bideo digitala
- **Kodifikatzailea**: Elexpuru, Juan Martin
- **Transkribatzailea(k)**: Elexpuru, Juan Martin

ELO-151

- **Proiektua**: Elorrioko toponimia
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Eriz Gongeta, Miriam
- **Data**: 2005-01-01
- **Iraupena**: 30 min
- **Euskarria**: Audio digitala

Pasarteak

1. Pinua sartu, zaindu eta bota

- **Erref**: ELO-036/004
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:05:25. **Bukatu**: 00:08:30
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Lehen zarratuago sartzen zen pinua orain baino. Entresaka egitea ezinbestekoa da. Bakoitzak komeni zaionean botatzen du baina 60 urtetik gorakoak hondatuta daude. Orain handiagoak botatzen dira.

2. Pinuaren neurketa eta salmenta

- **Erref**: ELO-036/006
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:11:00. **Bukatu**: 00:13:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Salerosketa erregateoa ohikoa zen. Garai baten begira ere ere saltzen zen, baina aspaldian neurtu egiten dira. Gerrian eta alturan. 2005 inguruan egin zuen prezio onena pinuak. Beti izan ditu gorabeherak. Aspaldian asko jaitsi da.

Transkripzioa
-Tirabira haundixa egoten zan? Erregateo haundixa?
-Klaro haundixa. Arreglau be ez makiña bat bidar. Eta beste bateana juen be bai.
-Eta kalkuluak zela etaratzen dittu bai jabiak eta bai erosliak, "honek piñudi honek hainbeste jaukak edo".
-Ba neurtu ein bihar.
-Zutik dagon lekuan?
-Zutik dagon lekuan neurtu. Alturia puxkat gora behera ta.
-Ta zenbat neurtu? Zenbat? Ehun piñu badare, zenbatekin eitten da kalkulua?
-Ehun piñu badaukazek ehunak neurtu bixuek uno por uno. Ta alturia batzuei gutxiao ta gehixao ta gero promedixua. Tanto.
-Heuk ezautu dittuken tratuetan, begira egindako traturik bai, ala banan-banan neurtu die.
-Horrek lehenao eitten zittuan, oiñ berrogetamar urte-hirurogei urte eitten zittuan begira tratuak; Baiña oiñ eztok eitten begira tratuik. Oin danak neurtu uno por uno, [...].
-Ze prezio akordatzen jak heuri, aspaldi, e, lelengoko preziuak, kubikua zenbaten?
-Gu salduta gazek zazpirehun pezetan be ta. Año cincuenta y tantosian eta. Millan be bai.
-Gero?
-Gero hogeixen be bai ta. Ya aber.
-Diru gehixen ein daben sasoia zein?
-Diru gehixen ein daben sasoia? Izengo zan dos mil sinco-seis baten edo hor ein dxuan diru gehixen piñuak.
-Preziuan bai baiña proporziñuan? Poporziñuan oin dala berrogetamar urte diru gehixao ez?
-Etxakixat ba nik hori, orduan zenbat proporziñuan. Proporziñuan orduan gehixao eingo dxuan oin baiño.
-Noiz hasi zuan asko bajatzen piñua?
-"Ni idea". Piñuak euki [dxok] gora-behera-gora-behera-gora-behera. Nik

etxakixat ba, nik ezautu jittuat hiru-lau bidar gorabeherak eta. Etxakixat ba nik noz.

3. Basomutilak

- **Erref**: ELO-036/009
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:17:40. **Bukatu**: 00:18:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Andaluz asko ibiltzen zen basomutil. Gero azeitunetara joaten ziren. Santanderinoak ere baziren.

4. Pinua zuritzen eta mozten

- **Erref**: ELO-036/011
- **Iraupena**: 0:01:57. **Hasi**: 00:20:38. **Bukatu**: 00:22:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Apea denak zuritzen ziren eskuz, palaz. Apeako hainbeste kobratzen zuten zuritzaileek. Apea estereoka neurtu ohi da (m3, metro bete altura, luze eta zabal).

5. Paoka eta txorromorroka; txirrinkolia

- **Erref**: ELO-036/027
- **Iraupena**: 0:02:18. **Hasi**: 00:58:42. **Bukatu**: 01:01:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Ezkutaketa jolasari "paoka" esaten zaio Elorrion. Nola jokatzen zen. Txorromorroka. "Txirrinkolia".

6. Tronpa (xiba)

- **Erref**: ELO-036/029
- **Iraupena**: 0:00:52. **Hasi**: 01:01:58. **Bukatu**: 01:02:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Tronparekin ere egiten zuten jolas. Nola botatzen den azaltzen dute osabak eta ilobak (Aimar Ardanza Garzia).

7. Gerra hasiera

- **Erref**: ELO-036/030
- **Iraupena**: 0:01:55. **Hasi**: 01:02:50. **Bukatu**: 01:04:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
1936ko urriaren 4an, frankistak oso hurbil heldu ziren, etxetik ikusten zuten haien bandera. Gero, milizianoak igo, aurre egin, atzera bidali eta frontea sei hilabetez geldi egon zen.

8. Milizianoak jana erostera

- **Erref**: ELO-036/031
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 01:04:45. **Bukatu**: 01:06:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ekonomia gerra garaian

Laburpena:
Arrautzak, oiloak eta horrelakoak erostera etortzen ziren etxera soldadu errepublikanoak.

9. Aita Sopuertara ihesi ganaduak hartuta

- **Erref**: ELO-036/032
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 01:06:00. **Bukatu**: 01:07:45
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Aita Sopuertara joan zen ihesi, etxeko ganaduak hartuta. Auzoko beste baserritarrek ere berdintsua egin zuten. Behi bat utzi zuen etxeko esnerako.

10. Mutikoak gerra-lekuraino

- **Erref**: ELO-036/033
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 01:07:45. **Bukatu**: 01:10:07
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Aldapen ez zegoen arriskurik, hegazkinena bakarrik. Harizpe batetik ikusten

zituzten bonbardaketak. Berriora antiaereoak ikustera. Intxortara, soldaduen artera.

11. Gerrako hegazkinak

- **Erref**: ELO-036/035
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 01:11:28. **Bukatu**: 01:13:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Errepublikanoen aldeko abioi bat ibiltzen zen poliki-poliki, baina Francoren aldekoak ikustean ihes egiten zuen. Gernika bonbardatzera zihoazen hegazkinak.

12. Gazetan bonba batek gizona hil

- **Erref**: ELO-036/037
- **Iraupena**: 0:00:30. **Hasi**: 01:14:40. **Bukatu**: 01:15:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:
Bonba batek laurogei urteko gizona hil zuen Gazetan, satsa zabaltzen ari zela.

13. Gauez errotara

- **Erref**: ELO-036/039
- **Iraupena**: 0:04:02. **Hasi**: 01:16:08. **Bukatu**: 01:20:10
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Lanbideak » Polizia

Laburpena:
Angiozarrera, Uberara, Eitzagara... joan behar izaten zuten gauez errotara. Ibilera txarra. Bideak ondo ezagutzen zituzten. Astoa ez ei da galduko. Sekula ez zuten arazorik izan. Guardia zibilak eurek kendu zioten prezintoa auzoko errotari.

14. Arrazionamendu-kartilla

- **Erref**: ELO-036/040
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 01:20:10. **Bukatu**: 01:21:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Arrazionamendu kartilla: txandan egoten ziren Tetuanen eskolarakoan, eta gero amak hartzen zien lekua. "Txuskua"

15. Trukea errioxarrekin

- **Erref**: ELO-036/041
- **Iraupena**: 0:03:12. **Hasi**: 01:21:40. **Bukatu**: 01:24:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Olioa baba-truke lortzen zuten Errioxako senide batzuengandik. Ardoa zelakoan nola bidaltzen zuten olioa Errioxatik. Sagarra mahatsaren truke. Estazioko langile batek nola edaten zuen ardoa heltzen ziren barriketatik.

16. Irina lortzeko bideak asmatu behar

- **Erref**: ELO-036/042
- **Iraupena**: 0:02:43. **Hasi**: 01:24:52. **Bukatu**: 01:27:35
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:
Errota mekanikoak asmatu zituzten; irin latza egiten zuten baina ezer ez baino hobea. Zekalea ere ereiten zen. Ogi beltza ateratzen zuen, baina kalekoa baino hobea hala ere, hau ezkurrez edo egina zelako. 1950 aldera hasi zen egoera hobetzen. Salbakonduktoa behar zen gerra ostean mugitu ahal izateko.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-09

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com